B.J.

Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dnia 6 września 1932 r. 66.

T r e ś ć:

----oo§o----

ŁOTWA.Kronika: 1.R e f o r m a s z k o l n a n a Ł o t w i e w u j ę c i u "P e h d e j a B r i h d i"."Pehdeja Brihdi"/198/: Reforma szkolna już się stosuje w Letgalji. Powiatowy zarząd szkolny w Dyneburgu uchwalił zlikwidować 5 rosyjskich i 2 białoruskie szkoły z jednoczesnem przeniesieniem uczniów do mieszanych rządowych szkół narodowościowych z wykładowym językiem łotewskim. Politycy rosyjscy wszczynają z tego powodu alarm, wykazując, że rozporządzenie to nie dotyczy ani jednej szkoły polskiej. Zaznaczyć trzeba,że szkół polskich w pow.dyneburskim jest stosunkowo dużo. Polonizatorzy zagrażają głównie północnej części pow.dyneburskiego. Większość uczniów w szkołach polskich składa się nie z Polaków, a tylko z Łotyszy letgalskich i Białorusinów. W szkołach rosyjskich wynarodowienie Łotyszom letgalskim stosunkowo mało zagraża. W pow.dyneburskim należałoby procentowo zlikwidować conajmniej trzy szkoły polskie.

Rosjanie tłumaczą przychylny dla Polaków kierunek wpływem partji chrześcijan letgalskich w powiatowym zarządzie szkolnym.Powstać mianowicie miało tajne porozumienie z Polakami. Niektóre gminy chciałyby zlikwidować szkoły polskie, lecz zarząd się na to nie zgadza. Rosjanie wykazują, że szkoły polskie jednakowo zagrażają interesom kultury zarówno łotewskiej jak i rosyjskiej. Naogół jednak ludność rosyjska ustosunkowana jest względem Państwa Łotewskiego o wiele lojalniej aniżeli Polacy, a właściwie mówiąc polonizatorzy.

2. K r y z y s g o s p o d a r c z y n a Ł o t w i e ."Jaunakas Zinas" /198/:Jak oświadczył dyrektor Banku Łotewskiego Ozolinsz,kryzys dotknął na Łotwie głównie przemysł drzewny z powodu spadku cen na drzewo i wahań kursu funta szterlingów. Ucierpiało wiele banków, które finansowały przemysł drzewny. Prywatny handel drzewem niemal całkowicie ustał. Wyjątek stanowią jedynie wytwórnie forniru, Przeżywają one jednak również niezwykłą depresję.

Wytwórnie maszyn i narzędzi rolniczych musiały skurczyć znacznie swą produkcję mimo, iż są częściowo zabezpieczone drogą kontyngentów. Na tę gałęź przemysłu ujemnie oddziałała wydana ustawa o moratorjum dla rolników. W związku z tą ustawą przemysłowcy nie mogą dyskontować weksli rolników.

Przemysł trykotażowy wykazuje pewną stabilizację. Niektóre fabryki ucierpiały jednak z powodu ograniczeń eksportowych.Zwłaszcza ucierpiały fabryki, które zmogły produkcję, spodziewając się zamówień sowieckich.

Przemysł tekstylny chroniony przez wysokie cła i kontyngenty znajduje się w sytuacji znośnej.

Przemysł skórniczy nastawiony głównie na eksport przeżywa trudności, gdyż możliwości eksportu są znikome. Na rynku wewnętrznym również spadły ceny na skórę i zmniejszyła się konsumcja.

Sytuacja przemysłu ceglarskiego również jest zła. Cena na cegłę ogromnie spadła, a produkcja się skurczyła. Niektóre cegielnie zostały zlikwidowane. Rozbudowa zamarła, gdyż nie odczuwa się kryzysu mieszkaniowego.

Przemysł szklany nigdy nie stał na Łotwie wysoko, poczęści z powodu braku kapitałów, poczęści zaś z powodu niemożności rozwinięcia eksportu.

Produkcja drukarń znacznie się skurczyła. Niektóre drukarnie usiłują zakładać spółdzielnie rolnicze i oddawać im zakłady.

3. W s p ó l n y f r o n t p a ń s t w n a d b a ł t y c k i c h w s p r a w i e e k s p o r t u m a s ł a d o N i e m i e c. "Brihva Zeme" /197/: Estoński minister Spraw Zagr. Pung w rozmowie z przedstawicielem pisma "Kaja" oświadczył, że wydał polecenie posłowi estońskiemu w Londynie zakomunikowania rządowi angielskiemu, że Estonja jest przygotowana do rozpoczęcia układów w sprawie uregulowania wymiany towarów między Estonją a Anglją. Minister przypuszcza, że w tej sprawie Estonja sama nie zdoła bodaj nic osiągnąć. Na zapytanie, czy państwa nadbałtyckie, idąc ręka w rękę nie mogłyby sobie zapewnić rynku z Anglji, minister odpowiedział, ze i co do tego jest mała nadzieja. Natomiast co się tyczy eksportu masła do Niemiec, to rząd estoński zwrócił się do rządu łotewskiego z propozycją utworzenia wspólnego frontu dla zapewnienia rynku zbytu w Niemczech. Rząd łotewski uznał tę propozycję za celową i wyraził ze swej strony życzenie wciągnięcia do tej akcji również Litwy. W związku z tem rząd estoński polecił przedstawicielowi swemu w Kownie zwrócić się w tej sprawie do rządu litewskiego.

4. W z r o s t l i c z b y b a n k r u c t w n a Ł o t w i e. "Jaunakas Zinas" /198/: W 1930 r. zbankrutowały 82 firmy, zaś w 1931 - 162 firmy. Bankructwa w 1930 r. wyraziły się sumą 9,5 milj.łt., zaś w 1931 9,7 milj.łt. Z pośród bankrutów główny odsetek stanowili Żydzi.

W 1930 r. odbyło się na wsi 1.232 licytacyj, w 1931 r. 1339, wreszcie w 1932 /dotychczas/ 944 licytacje.

5. A r e s z t y k o m u n i s t ó w. "Jaunakas Zinas" /198/: W tych dniach aresztowano na Łotwie niejakiego Pohla i Petrulevicsa, którzy zajmowali się szerzeniem komunizmu.

6. Z j a z d c h r z e ś c i j a n l e t g a l s k i c h w R z e ż y c y. "Jaunakas Zinas" /197/: W tych dniach odbył się w Rzeżycy zjazd partji chrześcijan letgalskich. Zjazd uchwalił domagać się zakazu importu obcych robotników rolnych, produktów rolnych, przyśpieszenia budowy szosy Krasław-Lucyn i t.d.

Estonja. 1. S t a n p r z e m y s ł u e s t o ń s k i e g o d o 1 l i p c a 1 9 3 2 r. "Päevaleht" /225/: Stan przemysłu estońskiego jest obecnie bardzo ciężki; cięższy niż kiedykolwiek. Ilustrują to następujące dane:

a/ Ilość robotników w przemyśle wielkim i średnim:

	1929	1930	1931	1932
styczeń	29,8 tys.	29,6 tys.	27,9 tys.	25,3 tys.
luty	30,7 "	20,5 "	28,2 "	25,3 "
marzec	31,2 "	30,2 "	27,8 "	25,7 "
kwiecień	31,5 "	31,2 "	28,3 "	25,4 "
maj	31,7 "	32,2 "	24,4 "	26,6 "
czerwiec	34,4 "	33,6 "	30 "	28,4 "
lipiec	34,9 "	32,6 "	30,2 "	27,7 "

b/ Ilość robotników w przemyśle wielkim 1.VII.

	1929	1932.
kopalnie	4.615	3.661
przeróbka minerałów	1.741	1.169
przemysł metalowy	3.308	3.069
" chemiczny	660	766
" skórzany	317	171
" włókienniczy	8.729	6.551
" drzewny	4.525	2.833
" papierniczy	2.048	1.584
" poligraficzny	994	984
" spożywczy	1.934	1.807
manufaktura	735	1.328
elektrownie i gazownie	515	486
Razem:	30.121	24.387.

2. Stan Banku Estońskiego ."Revalsche Ztg."/197/:

	23.VIII	15.III	23.VII.	23.VIII. 31.
złoto	11,47 m.k.	11,47 m.k.	11,47 m.k.	6,54 m.k.
dewizy	7,34 "	7,33	8 "	19,94 "
pożyczki	21,57 "	21,50	21,57 "	19,84 "
banknoty	31,88 "	29,98	32,16 "	34,32 "
wkłady	11,03 "	12,95	11,80 "	12,04 "
pokrycia	43,84%	43,79%	44,27%	57,11%

	15.VIII.	7.VIII.	15.VII.	15.VIII.31.
złoto	11,47 m.k.	11,47 m.k.	11,47 m.k.	6.54 m.k.
dewizy	7,33 " "	7,30 "	7,85 "	20,29 "
pożyczki	21,41 "	21,39 "	20,01 "	19,40 "
banknoty	29,88 "	30,59 "	30,47 "	32,01 "
wkłady	12,95 "	12,46 "	12,70 "	13,81 "
pokrycia	43,79%	43,59%	44,73%	58,55%

3. Rozwój osadnictwa ."Rev.Ztg."/198/:M-stwo Rolnictwa wydało naczelnym leśniczym polecenie wydzielenia działek, które się nie nadają na zalesienie, a na któreby się znaleźli chętni rolnicy.

Jednocześnie komisje organizacyj rolniczych muszą wyznaczyć wartość gospodarczą tych gruntów i jeszcze w bieżącej jesieni złożyć odnośne dane Ministerstwu.

M-stwo Rolnictwa ma nadzieję, że prace przygotowawcze zostaną ukończone latem 1933 r.

4. Projekty sprzedaży tysiąca beczek śledzi Litwie ."Rev.Ztg." /198/:Śledzie estońskie zostaną prawdopodobnie po większej części sprzedane Litwie. Przedstawiciel towarzystwa "Kalaudas" wyjechał do Kowna na skutek układów z litewskiem towarzystwem "Letuk", które zamówiło tysiąc beczek śledzi.

5. Zadłużenie Tallina ."Päevaleht" /237/:Długi Tallina wynosiły 1 kwietnia razem 5.732.983 k.Największym źródłem kredytu jest państwo i jego Bank Kredytowy. Bezpośrednio od państwa pożyczano 2.199.391 k.,z Banku Kredytowego 2.613.144 kor., z Banku Miejskiego 701.409 kor., z Banku Rolnego 39.764 kor., Estońskiego Banku Ludowego 9 tys.kot., pożyczki hipoteczne i pod listy zastawowe - 170.274 kor.-

6. Ustawa o podatku obrotowym ."Rev.Ztg." /196/:W czasie III czytania ustawy o podatku obrotowym w komisji finansowej przy parlamencie zupełnie niespodziewanie uwolniono zawody wolne od podatku obrotowego, jak również sprzedaż prądu elektrycznego, nafty, zboża, pszenicy, soli, mąki i t.d. Jako stopę podatkową ustalono 6%, dla towarów luksusowych 9%.-

7. Zaniechanie planu pożyczki na kupno zboża ."Rev.Ztg."/196/:Rządowi przysługuje prawo zaciągnięcia pożyczki w sumie 4 milj.koron na zakupy zboża. Jednak minister Przemysłu postanowił z tej pożyczki zrezygnować, potrzebny zaś kapitał uzyskać przez wprowadzenie oszczędności w gospodarce państwowej.-

x x
x